

MATURITNÍ TÉMATA

Školní rok:	2025/2026	
Ředitel školy:	PhDr. Karel Goš	
Předmětová komise:	Společenské vědy	
Předseda předmětové komise:	Mgr. Lucie Kalandrová	
Předmět:	Základy společenských věd	
	VIII. A ₈	Mgr. Lucie Pavlíková
	VI.A6	Mgr. František Ondrák
	VI.B6	Mgr. Lucie Kalandrová
	VI.C6	Mgr. Lucie Charvátová
	IV. A ₄	Mgr. František Ondrák
	IV. B ₄	Mgr. František Ondrák
Schváleno předmětovou komisí dne:	26. 8. 2025	Podpis:
Schváleno ředitelem školy dne:	27. 8. 2025	Podpis a razítko:
Počet výtisků:	14	
Výtisk č.:		

1. Psychologie

- Vznik a základní směry psychologie – psychoanalýza, behaviorismus, humanistický a kognitivní směr
- Metody psychologie, extrospekce a introspekce
- Popis vědeckých disciplín psychologie, teoretické a aplikované části vědy
- Determinace lidské psychiky
- Rozdělení psychických jevů

2. Obecná psychologie

- Psychické procesy – vnímání, představy, fantazie, myšlení, řeč
- Paměť
- Motivační procesy
- Emoce a vůle

3. Psychologie osobnosti

- Osobnost, definice a pojetí osobnosti, struktura osobnosti, rysy osobnosti
- Výkonové vlastnosti a předpoklady osobnosti, učení

- Dynamické vlastnosti osobnosti
- Vztahově – postojové vlastnosti osobnosti
- Aktivačně – motivační
- Autoregulační vlastnosti osobnosti

4. Sociální psychologie a mikrosociologie

- Klasifikace a znaky skupin, teorie skupin. Skupiny primární a sekundární
- Skupiny otevřené a uzavřené. Skupiny referenční, sekty
- Sociální dynamika, sociální interakce a jejich výzkum, sociometrie
- Sociální status a jeho vznik, příklady sociálních rolí a jejich fungování
- Socializace, rodina, sociální normy, deviace a anomie
- Sociální agregáty a davy, klasifikace a chování davů

5. Vývojová psychologie

- Zařazení disciplíny v rámci psychologie a její využití
- Zákonitosti vývoje, pojmy ontogeneze, fylogeneze, evoluce
- Stádia ontogeneze člověka od početí po smrt a jejich základní popis

6. Sociologie

- Vznik vědy, Comtův pozitivismus a jeho znaky, jeho cíle. Průmyslová revoluce
- Základní disciplíny a metody sociologie a porovnání se společenskými vědami
- Vývoj sociologického myšlení od Durkheima, Masaryka, Webera až po současné sociology.
- Kultura, její znaky, dělení. Kulturní hodnoty, normy, instituce. Kultura a čas. Rituál, symbol jako základy kultury. Globalizace a proměny kultury
- Přírodní prostředí jako předpoklad kulturního vývoje
- Komunikace, komunikační proces. Druhy a vývoj komunikace. Druhy a role sdělovacích prostředků, jejich význam.

7. Makrosociologie a sociální změny

- Sociální struktura, makrosociální členění populace. Sociální mobilita a její činitelé. Mobilita vertikální a horizontální, příklady. Společnosti změnám otevřené a uzavřené
- Sociální stratifikace a typologie společností, problém nerovnosti. Vznik, příčiny a výklady sociální nerovnosti. Typy tradiční sociální stratifikace (kasty, stavy, třídy, vrstvy), současné výklady
- Současné problémy společenského života v ČR a ve světě

8. Mikroekonomie

- Potřeby, statky a vzácnost, náklady.
- Hospodářský proces, role státu v ekonomice. Přerozdělování
- Směna, druhy směny. Význam cen
- Ekonomické systémy, role malých ekonomických subjektů
- Trh, nabídka a poptávka a faktory, které je ovlivňují
- Struktura trhu, monopol, oligopol, dokonalá konkurence, selhání trhu
- Úřad na ochranu hospodářské soutěže, nekalá soutěž, černá a šedá ekonomika

9. Makroekonomie

- Makroekonomie v systému ekonomie. Ekonomie a ekonomika

- Ekonomické ukazatele – HDP a inflace
- Zaměstnanost, obchodní bilance
- Hospodářský cyklus
- Hospodářská politika státu, státní rozpočet, měna
- Daně, druhy daní

10. Mezinárodní vztahy

- Subjekty mezinárodních vztahů. Stát a velmoc. Diplomacie
- Druhy mezinárodních organizací
- Prostředky a nástroje mezinárodní politiky
- Založení, význam a orgány NATO, OSN
- Evropská integrace. Evropská unie a její orgány. Evropské politiky

11. Politologie

- Politologie jako věda
- Politika, její pojetí. Ideje a pravda v politice. Politická socializace a participace. Politická kultura
- Politický pluralismus. Politické strany a hnutí, politický systém, ideologické spektrum
- Volby a volební systémy. Druhy voleb v ČR

12. Státověda

- Stát, dějiny myšlení o státu
- Konstitutivní prvky a role státu, státní uspořádání a typy vlády
- Funkce státu v dnešní době
- Demokracie a její znaky jako téma v dějinách myšlení. Demokratické hodnoty
- Lidská práva, základní dokumenty s lidskoprávní tematikou

13. Teorie práva, občanský zákoník

- Právní normy, právní řád ČR, prameny práva
- Právní vztah. Subjekt, objekt a obsah vztahu
- Právní jednání a jeho druhy. Právní událost
- Občanský zákoník – rozdělení a charakteristika
- Absolutní práva majetková
- Povinné náležitosti smluv
- Charakter rodinného práva, jeho prameny
- Rodina a její funkce. Manželství a sňatek
- Majetek, povinnosti a závazky členů rodiny
- Náhrady za rodinnou péči

14. Právní úprava podnikání a závislé činnosti

- Podnikání, typy podnikatelů, odpovědnost podnikatele
- Obchodní korporace a jejich základní znaky
- Živnosti, založení živnosti. Pravidla hospodářské soutěže, nekalá soutěž
- Základní problematika pracovních vztahů – zákoník práce
- Vznik a zánik pracovního poměru, povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele
- Práce mladistvých

15. Základy ústavního a správního práva (právní úprava fungování státu)

- Typy ústav, struktura Ústavy ČR, základní ústavní principy
- dělba moci, kompetence ústavních orgánů
- Význam správního řízení, přestupky
- Státní správa a samospráva. Samosprávné celky a jejich orgány a funkce

16. Právo trestní

- Právo trestní – hmotné a procesní, prameny a charakter
- Trestný čin, jeho stránky, forma spáchání. Kategorie trestné činnosti
- Druhy trestů
- Trestní řízení a jeho fáze. Postavení a práva subjektů trestního řízení
- Trestněprávní zásady

17. Znaky vybraných světových náboženství

- Rozdělení a základní charakteristika náboženství.
- Náboženství a věda, filozofie, umění
- Náboženské texty, slavení svátků
- Náboženství a morálka, etické kodexy
- Velká světová náboženství v dějinách – judaismus, křesťanství, islám, indická náboženství

18. Vznik filozofie, řecká antická a klasická filozofie, filozofie v období helénismu

- Mýtus a logos, význam rozumu a pochybnosti pro vznik filozofie
- Systém disciplín filozofie, zařazení hlavních filozofických problémů
- Filozofie a náboženství, věda, umění
- Základní problémy: jednota – mnohost, stálost – pohyb, hmota – duch (předsokratovská filozofie – Herakleitos, Parmenides, Pythagoras, Demokritos)
- Sokratikové, hledání pravdy a ctnosti
- Idealismus, vznik metafyziky
- Vznik politického myšlení, etiky a logiky v Aristotelově díle
- Základní směry a proměny filozofie v období helénismu

19. Křesťanství, středověká a renesanční filozofie

- Vznik, osobnosti, spisy a etika křesťanství
- Patristika a sv. Augustin
- Scholastika, její metoda, vztah náboženství a rozumu, univerzity, církevní řehole (dominikáni, františkáni)
- Filozofický problém univerzálií, učení Akvinského, Bacona, Occama
- Renesanční kultura, vědecké, astronomické a zámořské objevy
- Renesanční humanismus, utopie a politické myšlení
- Filozofické výklady světa: Kusánský, Bruno
- České myšlení a filozofie – univerzita, Hus, Chelčický, Komenský

20. Problém poznání ve filosofii novověku a moderní doby

- Metafyzika jako východisko hledání pravdy (Akvinský, Hus, Komenský, Kusánský)
- Skepse a pochybnost jako východisko poznání, počátky novověké vědy
- Novověký empirismus a racionalismus. Locke, Hume, Descartes, Spinoza, Leibniz
- Osvícenství a jeho význam pro vývoj evropského myšlení, Voltaire, Montesquieu, Rousseau

- Kantovo řešení kritického problému a filozofie
- Vědecké pojetí poznání a pravdy a hledání metody (Bacon, Descartes, pozitivismus, analytická filozofie, pragmatismus, kritický racionalismus)
- Kritika scientismu (fenomenologie, filosofie života, intuitivismus, hermeneutika)

21. Bytí a jsoucno ve filosofii, chápání světa

- Klasické metafyzické koncepty – Platon, Aristoteles, Akvinský, bytí a jsoucno, evolucionismus: Darwin, Chardin, bytí a čas u Heideggera
- Mechanický výklad – Descartes
- Materialismus a mechanicismus: antika – novověk, francouzští mechaničtí materialisté, vědecký materialismus Marxe, Hegelův idealismus
- Panteismus: Spinoza, vitalismus: Bergson
- České myšlení a filosofie – Masaryk, Rádl, Bolzano, Smetana, Palacký, Bondy, Kohák, Neubauer, Bělohradský, Sokol, Halík

22. Otázka člověka, existence a času

- Pojetí člověka v monoteistickém náboženství a teologii: Augustin, Akvinský, Komenský, Kusánský, Bruno, Spinoza x kartesiánský dualismus
- Člověk a duch: Hegel, člověk a vůle: Schopenhauer a Nietzsche. Žitý čas a Bergson
- Člověk a úzkost, vina, nezajištěnost: Kierkegaard, filosofie existence, Jaspers
- Člověk ve svobodě: Fromm, Dostojevský, Berlin
- Hledání autenticity: Heidegger, Patočka. Filosofická antropologie: Scheller, Arendtová
- Člověk tváří v tvář odcizení a frustraci: Marx, Frankfurtská škola, Freud

23. Etika jako problém

- Morálka a etika
- Otázka svobody, svědomí, vina a odpovědnost. Svoboda vnější a vnitřní, pozitivní a negativní. Mravnost a moralita – obsah jednání a shoda se svědomím
- Vztah dobra a zla
- Druhy a odůvodnění mravních norem, vývoj autority
- Aplikovaná etika: lékařská, etika života (sebevražda, euthanasie, reprodukční etika, genové manipulace, náhradní mateřství), etika ve vědě

24. Vývoj etických směrů

- Etika sokratiků a helénismu. Témata dobra, svědomí, ctnosti, relativizace norem
- Křesťanská etika, význam náboženské tradice. Akvinský a mravní příkaz, svědomí. Ctnosti. Význam rozumu a přirozenosti. Obecné blaho
- Etika v renesanci a novověku, Kant, relativizace klasické etiky.
- Velké moderní systémy a jejich dopad na etiku: Marx, Freud, Fromm, Nietzsche, existencialismus, metaetika, materiální etika hodnot...

25. Finanční gramotnost

- Finančně gramotný občan. Rozpočet, příjmy a výdaje. Peníze a jejich význam, kreditní a debetní karta. Cenné papíry
- Banky a jejich funkce, bankovní účty

- Investování, základní motivy a hodnoty investora. Akcie, dluhopisy, podílové fondy, termínované vklady
- Finanční nástroje spoření a zajištění
- Úvěr